

Voorwoord

2020 zullen we niet licht vergeten. De kans is groot dat we aan onze kinderen en kleinkinderen zullen vertellen over dat rare jaar waarin we anderhalvemeterden, curves afvlakten, een coronacoupe koesterden, in bubbels leefden, tijdens de lockdown enkel essentiële verplaatsingen maakten, geen witte strepen in de lucht zagen, en steevast in ons kot moesten blijven. En in zijn kot schreef Bleri Lleshi een brief. Een brief aan Vlaanderen. Een dwingende en indringende brief.

De coronacrisis was een test voor onze gezondheidszorg. Pijnpunten in vreedstijd werden rauwe en zeer zichtbare wonden. Decennialange verwaarlozing van de woonzorgcentra resulteerde in een zware tol voor onze alleroudsten. Door de grote gaten in onze preventieve gezondheidszorg konden onze weinige gezondheidsinspecteurs geen contact tracing doen van de coronapositieven. De diensten voor intensieve zorg werkten in ons land uitstekend en konden, dankzij de tomeloze inzet van talloze gezondheidswerkers, topzorg bieden aan diegenen die het nodig hadden.

De coronacrisis was ook een test voor de neoliberale maatschappij waar de vrije markt heilig en zaligmakend was. In vreedstijd kon die illusie bewaard blijven omdat de hoorn des overvloeds goederen bleef spuien voor welwillende consu-mensen. Maar toen een ernstig disruptieve crisis zand in de machine strooide, sputterde de just in time bevoorradingketen en ontstonden er snel tekorten van zelfs courante verbruiksgoederen zoals mondkmaskers.

De coronacrisis was eveneens een test voor onze solidariteit. Deze test doorstonden we met vlag en wimpel. Overal ter wereld zagen we een tsunami van solidariteit en vriendelijkheid, en Bleri Lleshi illustreert de talrijke manifestaties van solidariteit in zijn boek. Deze crisis toonde aan dat de mensen in wezen solidaire wezens zijn. Dirk Van Duppen zou ons supersamenwerkers noemen. Bleri Lleshi droeg zijn boek dan ook op aan deze onlangs overleden dokter, politicus en activist.

Lleshi roept op om als burger de politiek niet gelaten te ondergaan. 'Beste Vlaanderen, gelukkig ben je meer dan je machthebbers.' Hij spoort ons aan om in verzet te komen door individueel het verschil te maken door zelf als mens te groeien, en die groei vervolgens in te zetten om voor anderen iets te betekenen. Dit verzet moet echter wel structureel zijn, zodat we problemen bij de wortel kunnen aanpakken in plaats van enkel curatief te werken op het individuele niveau.

Net als Bleri Lleshi vind ik dat politiek te belangrijk is om enkel aan politici over te laten. Al te vaak menen politieke partijen, vakbonden en parlementen dat ze het alleenrecht hebben op het politieke voetbalterrein. Mooi niet. Meer en meer zullen de politici middenveldorganisaties, burgerbewegingen en burgers met een mening op hun voetbalveldje moeten dulden. Hun voetbalveldje was eigenlijk altijd al ons voetbalveldje.

Want het kan anders. Er is altijd een alternatief. Bleri Lleshi geeft een aanzet tot alternatieven voor een andere en betere postcoronawereld. We kunnen investeren in plaats van steeds maar meer welvaart en sociale zekerheid weg te besparen. Maar dan moeten we het geld halen waar het zit. We zullen belastingontwijking en -ontduiking op een serieuze

manier moeten bekampen. We zullen een eerlijke vennootschapsbelasting moeten heffen en hierover spijkerharde internationale afspraken maken. Ook solidariteit zal noodzakelijk zijn om deze crisis te betalen: plots nemen politieke partijen die dit gewoonlijk niet doen de termen 'vermogenskadaster' en 'vermogensbelasting' in de mond. Omdat het niet anders zal kunnen. Met dat geld kunnen we idealen als gelijkheid en rechtvaardigheid vertalen in een begroting van welzijn met indicatoren zoals armoede, dakloosheid, huiselijk geweld, en mentale gezondheid. Premier Jacinda Ardern doet dit in Nieuw-Zeeland, premier Nicola Sturgeon doet dit in Schotland, premier Katrin Jakobsdottir doet dit in IJsland. In België hebben we met Sophie Wilmès nu ook een vrouwelijke premier. Dit kan niet misgaan.

Marc Van Ranst,
viroloog KU Leuven